

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

"SƏS" qəzeti mənim üçün ən əziz qəzətdir

YAP Sədrinin müavini ilə
Ulusal Birlik Partiyasının
Sədri arasında görüş keçirilib

2

Azərbaycan tolerantlıq və multikulturalizm məkanıdır

Prezident İlham Əliyev Müqəddəs Taxt-Tacın
Dinlərarası Dialog üzrə Dikasteriyasının
prefektini qəbul edib

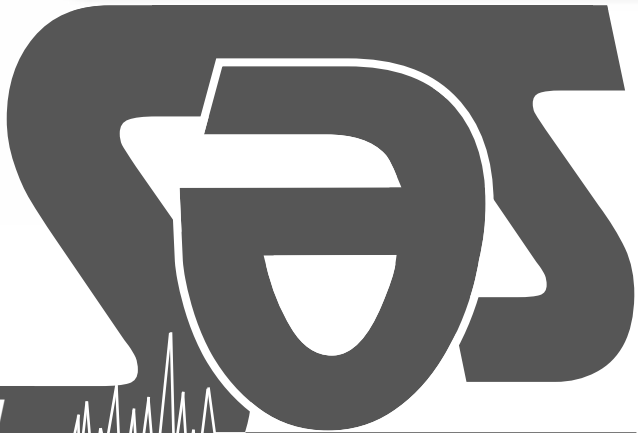

2

№ 045 (7455)

Qəzet 1991-ci il
yanvarın 11-dən çıxır

17 iyun 2026-cı il.
Qiyməti 1 manat

“Qlobal təhlükəsizliyə regional töhfə: Cənubi Qafqazda sülh quruculuğu”

Şuşada Yeni Azərbaycan Partiyasının
təşkilatçılığı ilə beynəlxalq konfrans keçirilib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Yeni Azərbaycan
Partiyasının Sədri Zati-aliləri cənab İlham Əliyevin

“Qlobal təhlükəsizliyə regional töhfə:
Cənubi Qafqazda sülh quruculuğu”
mövzusunda beynəlxalq konfransın iştirakçılarına

müraciəti

3

Gənclər niyə kirayədə
qalmaq əvəzinə
kreditlə ev almağa
üstünlük verirlər?

8

Kondisionerin
sağlamlıq üçün
daha təhlükəli -
bunu mütləq oxuyun!

8

Azərbaycan tolerantlıq və multikulturalizm məkanıdır

Prezident İlham Əliyev Müqəddəs Taxt-Tacın Dinlərarası Dialoq üzrə Dikasteriyasının prefektini qəbul edib

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev iyunun 16-da Müqəddəs Taxt-Tacın Dinlərarası Dialoq üzrə Dikasteriyasının prefektini Corc Ceykob Kuvakadı qəbul edib. Söhbət zamanı ölkəmizlə Müqəddəs Taxt-Tac arasında münasibətlərin uğurla inkişaf etdiyi vurğulandı, müxtəlif səviyyəli qarşılıqlı səfərlərin ikitərəfli əlaqələrimizin inkişafında roluna toxuldu. Bu baxımdan Corc Ceykob Kuvakadın ölkəmizin regionlarına da səfər edəcəyinin əhəmiyyəti qeyd olundu. Qəbula və göstərilən qonaqpərvərliyə görə minnətdarlığını bildiren Müqəddəs Taxt-Tacın Dinlərarası Dialoq üzrə Dikasteriyasının prefektini Roma Papası XIV

Leonun və Vatikanın dövlət katibi kardinal Pietro Parolinin salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırdı.

Prezident İlham Əliyev salamlara görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Roma Papası

na və Vatikanın dövlət katibinə çatdırmağı xahiş etdi. Dövlətimizin başçısı Vatikana səfərini və mər-

hum Roma Papası Fransisklə görüşünü, həmçinin onun ölkəmizə səfərini məmnunluqla xatırladı. Söhbət zamanı Azərbaycanda tarixən bütün xalqların və dinlərin nümayəndələrinin sülh və qarşılıqlı hörmət şəraitində bir ailə kimi yaşaması məmnunluqla qeyd olundu, ölkəmizin tolerantlıq və multikulturalizm məkanı kimi dinlərarası və mədəniyyətlərarası dialoqun inkişafına qlobal səviyyədə verdiyi mühüm töhfələr vurğulandı.

Müqəddəs Taxt-Tacın Azərbaycandakı Katolik Kilsəsinin fəaliyyəti qeyd edildi, ölkəmizdə bu cür ikinci kilsənin inşa olunduğu bildirildi. Heydər Əliyev Fondu ilə Müqəddəs Taxt-Tac arasındakı əməkdaşlığa toxuldu, Fondun bu ölkədə həyata keçirdiyi layihələrin mədəni irsin qorunması və dinlərarası dialoqun təşviqi baxımından rolu qeyd edildi. Görüşdə Azərbaycanla Müqəddəs Taxt-Tac arasında əməkdaşlığın perspektivləri və qarşılıqlı maraq doğuran məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı. Dövlətimizin başçısı Roma Papası XIV Leonun ölkəmizə səfərə dəvəti ilə bağlı məktubunu Corc Ceykob Kuvakada təqdim etdi.

YAP Sədrinin müavini ilə Ulusal Birlik Partiyasının Sədri arasında görüş keçirilib

ləri Təşkilatına (TDT) müşahidəçi üzv statusunda qəbul olunmasında Azərbaycan Prezidentinin müstəsna rolu vurğulanaraq TDT-nin müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində mövqeyinin möhkəmləndirilməsi istiqamətində

İyunun 13-də Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) Mərkəzi Aparatında YAP Sədrinin müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov ilə ölkəmizdə səfərdə olan Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin Baş naziri, Ulusal Birlik Partiyasının (UBP) Sədri Ünal Üstelin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti arasında görüş keçirilib. Görüşdə Azərbaycan Respublikası ilə Şimali Kipr Türk Cümhuriyyəti arasında ortaq dəyərlərə və müştərək maraqlara əsaslanan əlaqələrin gücləndirilməsi istiqamətində səmərəli fəaliyyətin həyata keçirildiyi qeyd olundu.

Prezident İlham Əliyevin "Bizim ailəmiz Türk dünyasıdır" fikri xatırladılaraq Azərbaycanın türk dövlətləri arasında işbirliyinin dərinləşdirilməsinə önəmli töhfələr verdiyi vurğulanıb. Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin Türk Dövlət-

atılan addımların strateji önəmi nəzərə çatdırılıb.

Görüş əsnasında 2023-cü ilin noyabrın 14-də Yeni Azərbaycan Partiyası, Türkiyənin Ədalət və İnkişaf Partiyası və Ulusal Birlik Partiyası arasında imzalanmış üçtərəfli Anlaşma Memorandumundan irəli gələn vəzifələrin indiyədək uğurla icra olunduğu məmnunluqla qeyd olundu. Hakim siyasi partiyalar arasında əməkdaşlığın inkişaf perspektivlərinin müzakirə olunduğu görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran digər bir sıra məsələlərə dair fikir mübadiləsi aparılıb.

Yeni Azərbaycan Partiyası ilə "Belaya Rus" Partiyası arasında Qarşılıqlı Anlaşma və Əməkdaşlıq Memorandumu imzalanıb

İyunun 13-də Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) Mərkəzi Aparatında YAP Sədrinin müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqovla "Qlobal təhlükəsizliyə regional töhfə: Cənubi Qafqazda sülh quruculuğu" mövzusunda Şuşa şəhərində keçiriləcək beynəlxalq konfransda iştirak məqsədilə ölkəmizdə səfərdə olan Belarusun "Belaya Rus" Partiyasının sədri Olqa Çemodanovanın rəhbərlik etdiyi nümayəndə

heyəti arasında görüş keçirilib.

Görüşdə Prezident İlham Əliyev ilə Prezident Aleksandr Lukaşenkonun iki ölkə arasında bərabərhüquqlu tərəfdaşlıq prinsipinə əsaslanan münasibətlərin inkişafına böyük önəm verdikləri, siyasi dialoq şəraitində iqtisadi-ticarət, turizm, səhiyyə, elm, təhsil, mədəni-humanitar və digər sahələrdə qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın genişləndirilməsi istiqamətində ardıcıl fəaliyyətin həyata keçirildiyi qeyd olundu.

İki dost ölkənin hazırda mürəkkəb geosiyasi şəraitdə - yeni dünya nizamına transformasiya ərfəsində konstruktiv siyasət yürüdərk regional və global təhlükəsizliyin təmini ilə bağlı prinsipial mövqə nümayiş etdirdikləri bildirilib. Milli maraqların qorunması və ortaq strateji hədəflərin gerçəkləşdirilməsi üçün beynəlxalq platformalarda qarşılıqlı dəstəyin önəmi vurğulanıb.

Görüşdə dövlətlərarası münasibətlərin inkişafında Yeni Azərbaycan

can Partiyası ilə "Belaya Rus" Partiyası arasında əlaqələrin rolu diqqətə çatdırılıb. Cari ilin may ayında YAP nümayəndə heyətinin Belarusa səfəri məmnunluqla xatırlanaraq qarşılıqlı fikir və təcrübə mübadiləsinin əhəmiyyəti qeyd edilib.

2022-ci ildən etibarən hər il iyunun 15-də Şuşa şəhərində Yeni Azərbaycan Partiyasının təşkilatçılığı ilə keçirilən beynəlxalq konfransların ölkələr və partiyalar arasında

münasibətlərin inkişafına təkan verdiyi vurğulanıb. Builki konfransın da mötəbər beynəlxalq tədbir kimi bütün iştirakçı tərəflər üçün faydalı olacağına və səmərəli nəticələr verəcəyinə əminlik ifadə olunub.

Sonra Yeni Azərbaycan Partiyası ilə "Belaya Rus" Partiyası arasında Qarşılıqlı Anlaşma və Əməkdaşlıq Memorandumunun imzalanması mərasimi olub. Memorandumu YAP Sədrinin müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov və "Belaya Rus" Partiyasının sədri Olqa Çemodanova imzalayıblar.

Memorandumdan irəli gələn vəzifələrin yerinə yetirilməsinin ölkələrimiz arasında qarşılıqlı hörmət və etimada əsaslanan əməkdaşlığın siyasi-hüquqi əsaslarını möhkəmləndirməklə partiyalar arasında əlaqələri keyfiyyətə yeni mərhələyə yüksəldəcəyinə və dövlətlərarası münasibətlərin inkişafına töhfə verəcəyinə əminlik ifadə olunub.

15 iyunun 15-də - Milli Qurtuluş Günündə Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) təşkilatçılığı ilə Şuşa şəhərində "Qlobal təhlükəsizliyə regional töhfə: Cənubi Qafqazda sülh quruculuğu" mövzusunda beynəlxalq konfrans keçirilib. Əvvəlcə Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin, tədbirdə iştirak edən dost ölkələrin müstəqilliyi və suverenliyi uğrunda canlarını qurban vermiş vətən övladlarının əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib. Sonra Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib.

Tədbirdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Administrasiyasının Siyasi partiyalar və qanunvericilik hakimiyyəti ilə əlaqələr şöbəsinin müdiri Ədalət Vəliyev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyevin konfrans iştirakçılarına müraciətini səsləndirib.

"Sülh quruculuğu mexanizmləri: qlobal çağırışlar fonunda partiya diplomatiyası" mövzusunda birinci panel sessiyada çıxış edən moderator, Yeni Azərbaycan Partiyası Sədri İlham Əliyevin Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov konfrans iştirakçılarını Azərbaycan xalqının çoxəsrlik tarixinin, zəngin mədəniyyətinin və mənəvi dəyərlərinin canlı təcəssümü olan və şanlı Zəfərimizin rəmzinə çevrilən qədim Şuşa şəhərində salamlayıb, dəvəti qəbul edərək tədbirdə iştirak etdikləri üçün minnətdarlığını bildirib.

YAP Sədri İlham Əliyevin müavini qeyd edib ki, 15

"Qlobal təhlükəsizliyə regional töhfə: Cənubi Qafqazda sülh quruculuğu"

Şuşada Yeni Azərbaycan Partiyasının təşkilatçılığı ilə beynəlxalq konfrans keçirilib

məsi xüsusi mənəvi, siyasi və ideoloji mənə daşıyır: "2020-ci ildə Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi, xalqımızın həmrəyliyi və Azərbaycan Ordusunun şücaəti sayəsində hərbi-siyasi əsarətdən azad olunan Şuşa yalnız Azərbaycanın deyil, türk və islam dünyasının mədəniyyət mərkəzlərindən biri kimi bəşər sivilizasiyasının qiymətli xəzinəsidir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyevin Heydər Əliyev siyasətini əxlaqi-mənəvi dəyərlərə, milli maraqlara və dövrün çağırışlarına uyğun zənginləşdirərək müvəffəqiyyətlə davam etdirməsi xalqımıza misilsiz nailiyyətlər və möhtəşəm Zəfər qazandırmışdır. Hazırda Azərbaycan zəngin dövlətçilik tarixinin ən şanlı mərhələsini yaşayır. Üçrəngli bayrağımızın qürurla dalğalandığı işğaldan azad edilmiş bütün ərazilərimiz, o cümlədən bu gün bir araya toplaşdığımız Şuşa dirçəliş dövrünə qədəm qoymuşdur. Müasir şəhərsalma konsepsiyası

iyun Azərbaycan xalqı və dövləti üçün olduqca böyük əhəmiyyətə malik iki mühüm hadisə ilə əlamətdardır: "Bundan 33 il əvvəl - 1993-cü ilin iyunun 15-də xalqımızın Ümummilli Lideri, müdrik dövlət xadimi Heydər Əliyev Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Sədri seçilmiş və həmin gün tariximizə Milli Qurtuluş Günü kimi əbədi həkk olunmuşdur. Bu, Azərbaycan dövlətçiliyinin xilasını, real müstəqilliyin təmini və qorunub saxlanması baxımından tələpəli dönüş nöqtəsi olmuşdur. Vaxtilə dünyanın aparıcı geosiyasi güc mərkəzlərindən biri olan SSRİ-nin süqutundan sonra müstəqilliyini bərpa etmiş Azərbaycan ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəllərində digər bir sıra postsovet ölkələri kimi ağır sınaqlarla üzləşmişdi. Daxili siyasi böhranın və iqtisadi tənəzzülün dərinləşməsi, qarşıdurmaların və separatizm meyillərinin güclənməsi, xarici təhdidlərin artması fonunda Ermənistanın hərbi təcavüzü Azərbaycanın parçalanması, hətta dünya xəritəsindən silinməsi təhlükəsini meydana çıxarmışdı. Belə bir mürəkkəb şəraitdə Heydər Əliyev xalqın tələbi ilə siyasi hakimiyyətə qayıtmış və Azərbaycanı tənəzzüldən xilas edərək tərəqqi yoluna çıxarmışdır".

Tahir Budaqov vurğulayıb ki, 15 iyun tarixi həm də "Azərbaycan Respublikası ilə Türkiyə Respublikası arasında müttəfiqlik münasibətləri haqqında Şuşa Bəyannaməsi"nin imzalanması ilə əlamətdardır: "5 il əvvəl - 2021-ci il iyunun 15-də imzalanmış Şuşa Bəyannaməsi bölgədə sülhün, sabitliyin,

təhlükəsizliyin və əməkdaşlığın təşviqinə xidmət edən və gələcəyə konseptual-strateji baxışı ortaya qoyan bir sənəddir. Bəyannamənin imzalanması ilə keyfiyyətcə yeni mərhələyə yüksələn Azərbaycan-Türkiyə münasibətləri bu gün regional təhlükəsizlik arxitekturasının ən önəmli sütunlarından biri kimi çıxış edir. Bu gün iftixarla söyləyirik ki, Heydər Əliyevin "bir millət, iki dövlət" fəlsəfəsinə əsaslanan Şuşa Bəyannaməsi

Ümummilli Liderimizin əbədiyaşar ideyalarını özündə əks etdirən Milli Qurtuluş məfkurəsinin müasir geosiyasi şəraitdə məntiqli davamıdır".

YAP Sədri İlham Əliyevin müavini bildirib ki, 2022-ci ildən etibarən Yeni Azərbaycan Partiyasının təşkilatçılığı ilə Milli Qurtuluş Günü və Şuşa Bəyannaməsinin ildönümünə həsr olunan tədbirlərin 30 ilə yaxın işğal altında qalsa da, öz ruhunu itirməyən Şuşa şəhərində keçiril-

ləri əsasında həyata keçirilən genişmiqyaslı bərpa-quruculuq işləri mütləq suverenliyini bərpa edən Azərbaycan dövlətinin qüdrətinin və xalqımızın milli iradəsinin ifadəsidir. Bu, təkcə infrastruktur layihələrinin reallaşdırılması deyil, həm də yeni həyatın, təhlükəsiz qayıdışın və dayanıqlı inkişafın təcəssümüdür".

Tahir Budaqovun sözlərinə görə, konfransın mövzusu müasir beynəlxalq münasibətlər sisteminin son dərəcədə aktual məsələlərini özündə ehtiva edir: "Dünyanın mürəkkəb geosiyasi transformasiyalı dövrünü yaşadığı bir zamanda regional sabitlik, təhlükəsizlik və əməkdaşlıq məsələləri beynəlxalq siyasi gündəliyin mərkəzində dayanır. Qlobal güc balansında baş verən dəyişikliklər, regional münaqişələr, enerji və ərzaq təhlükəsizliyi ilə bağlı çağırışlar, iqlim dəyişiklikləri, kibernetik təhdidlər, iqtisadi-ticarət və kommunikasiya marşrutları uğrunda gərgin rəqabət beynəlxalq münasibətlərin xarakterini əhəmiyyətli dərəcədə dəyişmişdir. Bu gün təhlükəsizlik anlayışı yalnız hərbi amillərlə ölçülmür. Enerji, nəqliyyat-logistika, ekoloji, humanitar və rəqəmsal təhlükəsizlik məsələləri də qlobal sabitlik konsepsiyasının ayrılmaz tərkib hissəsinə çevrilmişdir. Bu xüsusda Azərbaycan dövlətinin həyata keçirdiyi siyasət daha ədalətli dünya nizamının bərqərar olmasına istiqamətlənmişdir.

Ardı Səh. 4

Əvvəli Səh. 3

Ölkəmiz 2012-2013-cü illərdə BMT Təhlükəsizlik Şurasına və 2019-2023-cü illərdə Qoşulmama Hərəkatına sədrlik etdiyi dövrlərdə bəşəriyyəti narahat edən global problemlərin aradan qaldırılması, o cümlədən dayanıqlı sülh, etibarlı tərəfdaşlıq naminə hərbi-siyasi təhdidlərin qarşısının alınması, iqtisadi, ekoloji, humanitar və digər sahələrdə təhlükəsizliyin təmin olunması istiqamətində qətiyyətli mövqə nümayiş etdirmiş və mühüm təşəbbüslərlə çıxış etmişdir ki, bu da yeni dünya düzənində keçid prosesində çoxtərəfli əməkdaşlığa mühüm töhfələr vermişdir. Azərbaycanın təşəbbüsü və iştirakı ilə reallaşdırılan transmilli layihələr Avropanın enerji təhlükəsizliyinə vacib töhfələr verir və müxtəlif dövlətlər arasında qarşılıqlı etimadı gücləndirən mühüm əməkdaşlıq platformaları yaradır. Ölkəmiz, eyni zamanda, beynəlxalq miqyasda "yaşıl enerji" gündəliyinin fəal iştirakçısıdır. 2024-cü ilin noyabr ayında Azərbaycanın COP29-a, bu ilin may ayında isə BMT-nin Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun XIII sessiyasına uğurla ev sahibliyi etməsi və bunların nəticəsi olaraq iqlim dəyişikliyinin fəsadlarına qarşı mübarizəyə və dayanıqlı şəhər inkişafının təşviqinə dair global əhəmiyyətli qərarların qəbulu ölkəmizin beynəlxalq müstəvidə etibarlı tərəfdaş kimi önəmini qabarıq şəkildə bir daha təsdiq etmişdir. Paralel olaraq ölkəmiz Şərqlə Qərbi birləşdirən logistika qovşağı kimi müxtəlif coğrafi məkanlar arasında iqtisadi-ticari əlaqələrin inkişafında və bütövlükdə Avrasiyanın nəqliyyat-kommunikasiya xəritəsinin zənginləşməsində fəal rol oynayır. Azərbaycanın global təhlükəsizliyə müstəsna töhfələrindən biri Cənubi Qafqaz regionunda dayanıqlı sülhün təmin

“Qlobal təhlükəsizliyə regional töhfə: Cənubi Qafqazda sülh quruculuğu”

Şuşada Yeni Azərbaycan Partiyasının təşkilatçılığı ilə beynəlxalq konfrans keçirilib

YAP Mərkəzi Aparatının rəhbəri söyləyib ki, yeni dünya nizamına transformasiya fonunda regional və global təhlükəsizliyin təmin edilməsində partiya diplomatiyasının rolu getdikcə artır: “Müasir dövrdə siyasi partiyalar təkə daxili siyasi institutlar deyil, həm də xalqlar arasında etimadın formalaşmasına, dialoqun təşviqinə və beynəlxalq əməkdaşlığın inkişafına mühüm töhfə verən aktorlardır. Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin qurucusu olduğu və bu gün ölkə başçısı cənab İlham Əliyevin liderliyi ilə fəaliyyətini uğurla davam etdirən Yeni Azərbaycan Partiyası beynəlxalq əməkdaşlığın inkişafına xüsusi önəm verir. Partiyamızın müxtəlif ölkələrin aparıcı siyasi partiyaları ilə qurduğu əlaqələr, beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsindəki fəaliyyəti, irəli sürdüyü təşəbbüslər və konstruk-

olmasına yönəlik fəal siyasət yürütməsidir. Bilirsiniz ki, uzun müddət işğala, ikili standartlara və ədalətsizliyə məruz qalmış Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü və tam suverenliyini bərpa etməklə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Təhlükəsizlik Şurasının 30 ilə yaxın kağız üzərində qalan qətnamələrinin icrasını təmin etmiş, regionda ciddi iqtisadi böhrana və humanitar fəlakətə səbəb olan münəfiyin tarixə qovuşmasına nail olmuşdur. Ölkəmizin təşəbbüsü ilə irəli sürülən sülh gündəliyi beynəlxalq hüquq normalarına, eləcə də dövlətlərin ərazi bütövlüyünün qorunması və sərhədlərinin toxunulmazlığı prinsiplərinə əsaslanır ki, bu da yalnız Azərbaycan və Ermənistan arasında münasibətlərin normallaşmasına deyil, bütövlükdə qarşılıqlı hörmət və faydalı əməkdaşlıq şəraitində Cənubi Qafqazın sabit, təhlükəsiz və firavan gələcəyinə xidmət edir”.

tiv dialoq siyasəti dövlətlərarası münasibətlərin möhkəmlənməsinə xidmət etməklə bərabər, sülh quruculuğu prosesinin vacib elementlərindən biri kimi çıxış edir. Partiyamızın 2021-ci il martın 5-də keçirilmiş VII qurultayından ötən müddət ərzində bir sıra ölkələrin, o cümlədən Türkiyə, Özbəkistan, Qazaxıstan, Ukrayna, Şimali Makedoniya, Çin, Vyetnam, Kuba və Belarusun aparıcı siyasi partiyaları ilə əməkdaşlıq sazişləri, həmçinin YAP Gənclər Birliyi ilə “Gürcü Arzusu-Demokratik Gürcüstan” partiyasının Gənclər Təşkilatı arasında Əməkdaşlıq Memorandumu imzalanmış, Asiya Siyasi Partiyaları Beynəlxalq Konfransı, Mərkəzçi Demokrat İnternasionalı kimi önəmli siyasi platformalarda YAP-ın fəal iştirakı təmin edilmişdir. Yeni Azərbaycan Partiyasının təşkilatçılığı ilə istər yerli, istərsə də beynəlxalq ictimaiyyət üçün ciddi maraq doğuran aktual məsələlərə dair təd-

birələrin keçirilməsi, o cümlədən “Qlobal təhlükəsizliyə regional töhfə: Cənubi Qafqazda sülh quruculuğu” mövzusunda həsr olunmuş bugünkü konfransımız regional və global miqyasda mövcud geosiyasi reallıqların təhlili, işbirliyi imkanlarının müəyyənləşdirilməsi, yeni ideyaların irəli sürülməsi və bütövlükdə sülh prosesinin irəliyə aparılması baxımından böyük əhəmiyyətə malikdir”.

“Konfransımızın panel sessiyalarının mövzuları müasir dövrün siyasi, iqtisadi və humanitar çağırışlarını özündə ehtiva etməklə istər Cənubi Qafqazda, istərsə də daha geniş coğrafiyada davamlı sülh naminə üç əsas istiqaməti - siyasi dialoq, iqtisadi əməkdaşlıq və post-münəfişə dövründə bərpə-quruculuq fəlsəfəsini əhatə edir. Növbəti plenar sessiyamız “Regional layihələr və transsərhəd əməkdaşlıq: dayanıqlı sülhün iqtisadi əsas-

ları” mövzusunda həsr olunacaqdır. Amma qısaca qeyd etmək istəyirəm ki, sülh yalnız siyasi razılaşmalarla deyil, həm də qarşılıqlı iqtisadi maraqların gerçəkləşdirilməsi ilə möhkəmlənir. Tarixi təcrübə göstərir ki, iqtisadi inteqrasiyanın gücləndiyi regionlarda qarşılıqlı riskləri azalır, əməkdaşlıq isə sabitliyin əsas təminatçısına çevrilir. Bu gün Cənubi Qafqazın gələcəyi də məhz açıq kommunikasiyalar, qarşılıqlı faydalı işbirliyi və regional inteqrasiya üzərində qurulmalıdır. Üçüncü plenar sessiyada isə “Postmünəfişə dövründə yenidənqurma: şəhərsalma sahəsində müasir çağırışlar” mövzusu ətrafında aparılacaq fikir mübadiləsi şəhərsalma siyasətində ən son standartların, o cümlədən rəqəmsal texnologiyaların və innovativ həllərin tətbiqi istiqamətində beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi və paylaşılması baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Həyata keçirilən geniş-

miqyaslı quruculuq işləri yalnız sosial-iqtisadi inkişafın sürətləndirilməsi deyil, həm də regionun turizm potensialının canlandırılması baxımından xüsusi önəm daşıyır. Tarixi irsin bərpası və gələcək nəsillər üçün qorunub yaşadılması, müasir turizm infrastrukturunun formalaşdırılması sivilizasiyalararası dialoqun dərinləşməsinə, xalqlar arasında qarşılıqlı anlaşmanın möhkəmlənməsinə, mədəni mübadilə və humanitar əməkdaşlığın genişlənməsinə əlverişli zəmin yaradır. Bütün bunlar isə öz növbəsində regionda inteqrasiyanın təşviqinə və davamlı sülhün təmin olunmasına xidmət edən mühüm amillər kimi çıxış edir”, - deyərək Tahir Budaqov əlavə edib.

YAP Sədrinin müavini vurğulayıb ki, sülh, təhlükəsizlik və firavanlıq naminə söylərin birləşdirilməsi dövlətlərin gələcək nəsillər qarşısında başlıca siyasi məsuliyyətidir: “Bu gün Şuşadan verilən mesajlar yalnız Cənubi Qafqaza deyil, bütün dünyaya ünvanlanır. Bu çağırışların mahiyyəti ondan ibarətdir ki, güclü dövlətçilik, qarşılıqlı hörmət, beynəlxalq hüquq normalarına əsaslanan fəaliyyət və bərabərhuquqlu əməkdaşlıq davamlı sülhün ən etibarlı təminatçısıdır. Konfransımızın regionda sülh quruculuğuna önəmli töhfə verəcəyinə və faydalı nəticələrlə yadda qalacağına inamımı ifadə edərək hər birinizə fəaliyyətinizdə uğurlar arzulayıv və diqqətinizə görə təşəkkürümü bildirirəm”.

Türkmənistanın Azərbaycan Respublikasındakı fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Qurbanmammət Elyasov isə çıxışında qeyd edib ki, türkmən xalqı ilə Azərbaycan xalqı arasında əlaqələr əslrə boyu möhkəm təməl üzərində inkişaf etmişdir: “Tarixi köklər, ortaq dil və milli-mənəvi dəyərlər xalqlarımız arasında qardaşlıq və qarşılıqlı etimad mühiti formalaşdırmışdır. Ölkələrimiz arasında münasibətlər həm də Xəzər dənizi vasitəsilə strateji yaxınlığa əsaslanır. Çünki ölkələrimiz bu dənizlə beynəlxalq bazarlara çıxır, ticari-iqtisadi əlaqələr qurur. Avropa ilə Asiya arasında ən mühüm ticarət yolları Türkmənistan və Azərbaycandan keçərək hər iki dövləti global logistika zəncirinin vacib halqasına çevirir”.

Ardı Səh. 5

Əvvəli Səh. 4

O vurğulayıb ki, Xəzər dənizinin hər iki sahilində yaşayan türkmən və Azərbaycan xalqları üçün sülhün, firavanlığın və xoşbəxt həyatın təmin edilməsi, siyasi, sosial-iqtisadi və humanitar sahələrdə əhəmiyyətli irəliləyişlər yalnız ölkələrimizin inkişafına deyil, həm də Orta Asiya və Cənubi Qafqazda sabitliyin möhkəmləndirilməsinə, yeni şəraitdə beynəlxalq münasibətlərin inkişaf etdirilməsinə müsbət təsir göstərir: "Bu baxımdan, müstəqil və bitərəf Türkmənistanın sabitlik və təhlükəsizliyi möhkəmləndirməyə, qarşılıqlı güvəni artırmağa və əməkdaşlığı inkişaf etdirməyə yönəlmiş xarici siyasət və Azərbaycan Respublikasının Cənubi Qafqazı sülh, sabitlik və əməkdaşlıq məkanına çevirmək üçün həyata keçirdiyi strateji təşəbbüslər müasir beynəlxalq münasibətlərdə xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Son illərdə beynəlxalq ticarət, nəqliyyat və logistika sektorunda əhəmiyyətli dəyişikliklərin şahidi olduq. Bu çərçivədə Şərqi Asiya ilə Avropa arasında etibarlı əlaqəni təmin edən Orta Dəhlizin əhəmiyyəti daim artmaqdadır".

Qurbanməmməd Elyasov bildirib ki, Türkmənistan Prezidenti Sərdar Berdiməhəmmədov və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Xəzər dənizinin iki sahilini birləşdirən dostluq və qardaşlıq körpüsünü daha da möhkəmləndirmək üçün böyük işlər görürlər: "Türkmənistan Demokrat Partiyası ilə Yeni Azərbaycan Partiyası arasında qurulmuş əməkdaşlığın gələcəkdə uğurla davam edəcəyinə və xalqlarımız arasında dostluq və qardaşlığın daha da inkişafına xidmət edəcəyinə olan inamımı bildirirəm".

Sahibkarlar və İş Adamları Hərəkatı - Özbəkistan Liberal Demokratik Partiyası Siyasi Şurası İcra Komitəsinin sədri, partiyanın parlament fraksiyasının sədri Aktam Xaitov çıxışında Azərbaycan və Özbəkistanın ortaq tarixə, mədəniyyətə və dəyərlərə malik qardaş ölkələr olduğunu qeyd edib: "Bu gün ölkələrimiz arasındakı münasibətlər öz tarixinin ən yüksək zirvəsinə ucalmışdır", deyən A.Xaitov Azərbaycanın inkişaf yolunu dərin hörmət və rəğbətlə izlədiklərini, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında ölkəmizin möhtəşəm uğurlar qazandığını, ərazi bütövlüyünü tam bərpa etdiyini, azad edilmiş torpaqlarda genişmiqyaslı bərpa və quruculuq işlərini uğurla və sürətlə davam etdirdiyini qeyd edib.

Yeni Azərbaycan Partiyasının Azərbaycanda islahatların və sabitliyin etibarlı dayacağı olduğunu qeyd edən natiq 2024-cü ilin iyun ayında təmsil etdiyi partiya ilə Yeni Azərbaycan Partiyası arasında Əməkdaşlıq Memorandumu imzalandığını vurğulayıb: "Bu mühüm sənəd səmərəli qarşılıqlı fəaliyyəti təmin etməklə yanaşı, ölkələrimiz arasındakı Strateji Tərəfdaşlıq haqqında Bəyannamənin müvəffəqiyyətlə reallaşdırılmasına da xidmət edir".

Aktam Haitov çıxışında qeyd edib ki, bu gün beynəlxalq münasibətlər sistemi transformasiya prosesini yaşayır: "Geosiyasi rəqabətin güclənməsi, regional münaqişələr, iqtisadi böhranlar, iqlim dəyişikliyi və global təhlükəsizliyə yönələn təhdidlər dövlətlərdən yeni yanaşmalar tələb edir. Belə bir mürəkkəb şəraitdə qarşılıqlı dialoq, etimad və əməkdaşlıq prinsipləri hər zamankından daha vacibdir".

Natiq Özbəkistanın sülhün qorunması və sabitliyin təmin edilməsi sahəsində dəyərli təcrübə topladığını, qısa müddət ərzində regionda etimad və qarşılıqlı hörmət mühiti formalaşdığını qeyd edərək Azərbaycanın Mərkəzi Asiya dövlət başçılarının Məşvərət Görüşünə tamhüquqlu iştirakçı kimi qəbul edilməsinin tarixi qərar olduğunu bildirib.

O, beynəlxalq münasibətlər sisteminə partiya diplomatiyasının əhəmiyyətini durmadan artırdığını qeyd edərək müntəzəm təcrübə mübadiləsinin inkişaf etdirilməsinin vacib olduğunu vurğulayıb: "Eyni zamanda, gənclər siyasəti sahəsində birgə çalışmalı və nüfuzlu beynəlxalq platformalarda sülh, tolerantlıq, həmrəylik və mehriban qonşuluq dəyərlərini birlikdə və fəal şəkildə təşviq et-

"Global təhlükəsizliyə regional töhfə: Cənubi Qafqazda sülh quruculuğu"

Şuşada Yeni Azərbaycan Partiyasının təşkilatçılığı ilə beynəlxalq konfrans keçirilib

məliyə. Biz inanırıq ki, siyasi partiyalarımız arasındakı sıx əməkdaşlıq və xalqlarımız arasındakı dostluq telləri ölkələrimizə yeni uğurlar qazandıracaqdır".

Laos Xalq İnqilab Partiyası Mərkəzi Komitəsi Xarici Əlaqələr Komitəsinin Tədqiqat və Çoxtərəfli Əlaqələr Departamentinin baş direktoru Sayavonq Bounyadet çıxışında qeyd edib ki, sürətlə dəyişən və getdikcə mürəkkəbləşən beynəlxalq şəraitdə çoxqütblü dünyanın formalaşması dövrümüzün müəyyənedici meyllərdən birinə çevrilmiş, beynəlxalq birliyin arzu və isteklərini özündə əks etdirmişdir. Eyni zamanda, çağdaş dünyamız çoxşaxəli çətin sınaqlarla üz-üzədir və bu amillər yeni imkanlar da yaradır.

O bildirib ki, Cənubi Qafqaz böyük strateji əhəmiyyət daşıyan bir regiondur və Avropa ilə Asiya arasında körpü rolunu oynayır: "Burada sülhün və sabitliyin qorunması yalnız region ölkələri deyil, həm də global təhlükəsizlik üçün son dərəcə vacibdir".

Gərginliyin azaldılmasına, qarşılıqlı etimadın gücləndirilməsinə və Cənubi Qafqaz ölkələri arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsinə yönəlmiş bütün səyləri dəstəklədiklərini vurğulayan Sayavonq Bounyadet əminliyini ifadə edib ki, regional məsləhətləşmə mexanizmlərinin yaradılması, mədəni və sosial mübadilələr, nəqliyyat və əlaqə şəbəkələrinin inkişafı, partiyalar və xalqlarası diplomatiya sülh prosesinin iri aparılmasının mühüm mexanizmləridir.

Konfransın əhəmiyyətini yüksək dəyərləndirən Sayavonq Bounyadet Laos Xalq İnqilab Partiyasının sülh, ədalət və dayanıqlı inkişaf üzərində qurulmuş bir dünya yaratmaq üçün Yeni Azərbaycan Partiyası ilə, həmçinin dünyanın müxtəlif regionlarından olan dost siyasi partiyalarla əməkdaşlığı və sıx koordinasiyanı daha da möhkəmləndirməyə hazır olduğunu bildirib.

Moldova Respublikası Parlamentinin üzvü Pavel Voyku partiya diplomatiyasının müasir beynəlxalq münasibətlərdə sülhün təmin olunmasında mühüm vasitə kimi çıxış etdiyini bildirib. O qeyd edib ki, dünya sürətlə dəyişir və beynəlxalq təhlükəsizlik sisteminin əsas komponentləri sayılan institutlar ciddi böhranla üz-üzə qalıb: "Ənənəvi dövlətlərarası diplomatiya çox vaxt bürokratik maneələr və ideoloji qütbləşmə səbəbindən çevik qərarvermə imkanlarını itirir. Bu şəraitdə partiya diplomatiyası daha açıq, bəzə və pragmatik dialoq üçün alternativ platforma kimi ön plana çıxır".

Pavel Voyku Azərbaycanın təcrübəsinə də toxunaraq bildirib ki, ölkə beynəlxalq hüququn prinsipləri və milli iradə əsasında ərazi bütövlüyünü bərpa etməklə yanaşı, regionda yeni iqtisadi reallıqlar formalaşdırır: "Bu təcrübə Moldova üçün də mühüm örnəkdir və ardıcıl dövlət siyasətinin real nəticələr verdiyinin göstəricisidir".

Parlament üzvü qeyd edib ki, Moldova hazırda mürəkkəb geosiyasi proseslərin mərkəzində yerləşir, ona görə də həm Şərq, həm də Qərb istiqamətində əməkdaşlığa əsaslanan balanslı xarici siyasət yürütməlidir. O əlavə edib ki, ölkənin əsas prioritetləri enerji təhlükəsizliyi, iqtisadi sabitlik və sosial rifahdır.

Pavel Voyku partiya diplomatiyasının beynəlxalq münasibətlərdə etimadın gücləndirilməsi baxımından yeni imkanlar yaratdığını bildirib. O, Moldovanın Azərbaycanla münasibətləri yüksək dəyərləndirdiyini və partiyalararası dialoqun genişləndirilməsində maraqlı olduğunu bildirib. Voyku onu da əlavə edib ki, bu cür platformalar beynəlxalq sabitliyin möhkəmləndirilməsi və yeni əməkdaşlıq imkanlarının yaradılması baxımından mühüm önəm kəsb edir.

"Regional layihələr və transsərhəd əməkdaşlıq: dayanıqlı sülhün iqtisadi əsasları" mövzusunda ikinci panel sessiyada moderator, Türkiyə Böyük Millət Məclisinin üzvü, Türkiyə-Azərbaycan parlamentlərarası dostluq qrupunun rəhbəri Şamil Ayrım qeyd edib ki, dünya tarixən bir çox böhranlarla üz-ləşmişdir: "Bu gün yaşadığımız problemlər yalnız müəyyən bölgələri deyil, bütün bəşəriyyəti əhatə edən global səviyyəyə çatmışdır. Mühəribələr, terrorizm, nizamsız miqrasiya, iqtisadi dalğalanmalar, enerji təhlükəsizliyi, iqlim dəyişikliyi, kiber hücumlar, dezinformasiya və s.üni intellekt çağının özü ilə gətirdiyi yeni risklər beynəlxalq sistemi hər ötən gün daha mürəkkəb hala gətirməkdədir. Bu səbəbdən sülhün qorunması və sabitliyin gücləndirilməsi artıq yalnız dövlətlərin apardığı klassik diplomatiya fəaliyyətləri ilə mümkün deyildir. Parlamentlərin, siyasi partiyaların, akademik dairələrin, media qurumlarının və vətəndaş cəmiyyətlərinin də bu proseslərdə fəal rol oynaması zəruridir. Məhz bu mərhələdə partiya diplomatiyası ölkələr arasında etimadın yaradılmasında, dialoq kanallarının əlaqələndirilməsində və ortaq həllərin işlənilməsində strateji bir vasitə kimi öndə dayanır".

O qeyd edib ki, 15 iyun 2021-ci il tarixin-

də Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdöğan və Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən imzalanan "Azərbaycan Respublikası ilə Türkiyə Respublikası arasında mütəfiqlik münasibətləri haqqında Şuşa Bəyannaməsi" iki qardaş dövlət arasında münasibətləri inkişaf etdirən bir sənəd kimi müstəsna əhəmiyyət kəsb edir: "Şuşa Bəyannaməsi, eyni zamanda, Cənubi Qafqazda daimi sülhün, təhlükəsizliyin, iqtisadi inkişafın və regional əməkdaşlığın strateji yol xəritəsidir. Xüsusilə Orta Dəhlizdən enerji xətlərinə, nəqliyyat layihələrindən rəqəmsal həllər sahəsinə əməkdaşlıqlara qədər inkişaf etdirilən ortaq layihələr regionda ticarətin genişlənməsinə, investisiya imkanlarının artmasına və xalqlar arasında qarşılıqlı əlaqələrin genişlənməsinə töhfə verir".

Şamil Ayrım vurğulayıb ki, Şuşa Bəyannaməsi "Bir millət, iki dövlət" anlayışını strateji mütəfiqlik səviyyəsinə yüksəldən tarixi bir dönüş nöqtəsidir: "Həmçinin 44 günlük Vətən müharibəsi nəticəsində Azərbaycan təxminən otuz illik işğala son qoyaraq beynəlxalq hüququn tanıdığı tarixi ədaləti təmin etdi. 2023-cü ildə həyata keçirilən antiterror tədbirləri nəticəsində Azərbaycan tam suverenliyini bərqərar etdi və beləliklə, regionda yeni siyasi və geosiyasi reallıqlar formalaşdı. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda ucalan hər yeni şəhər, tikilən məktəblər, yeni yollar və keçmiş məcburi köçkünlərin doğma yurda qayıdışı postmühəribə dövrünün uğurlu nəticələrinin əyani göstəricisidir. İşğaldan azad edilən bölgələrdə aparılan yenidənqurma və bərpa işləri dünya miqyasında nümunə göstəriləcək bir inkişaf hərəkatına çevrilmişdir". O bildirib ki, bu gün sülh təşəbbüslərinin qarşısında duran maneələr yalnız hərbi təhdidlərlə məhdudlaşmır: "Dezinformasiya, kiber hücumlar, rəqəmsal manipulyasiyalar və ayrı-seçkiliyi təşviq edən çağırışlar cəmiyyətlər arasında inam və etimadı zədələyə bilər. Xüsusilə s.üni intellekt çağında doğru məlumat çıxış və informasiya təhlükəsizliyi beynəlxalq təhlükəsizliyin yeni ölçülərindən biri halına gəlmişdir. Bu səbəbdən siyasi partiyaların, parlamentlərin və beynəlxalq qurumların demokratik dəyərləri qorumaq mövzusunda məsuliyyətləri hər zamankından daha üstündür. Belə ki, yaxın günlərdə Ermənistanla həyata keçirilən parlament seçkilərinin ardından ortaya çıxan mənzərə region xalqlarının sabitlik, normallaşma və sülh gözləntisini aydın şəkildə üzə çıxarıb".

Ş.Ayrım qeyd edib ki, Şuşadan dünyaya ünvanlanan çağırış regional əməkdaşlığın genişləndirilməsi, nəqliyyat və enerji dəhlizlərinin inkişafı, ticarət yollarının şaxələndirilməsi, ortaq investisiya təşəbbüslərinin təşviqi və xalqlar arasında qarşılıqlı etimada söykənən münasibətlərin gücləndirilməsindən ibarətdir.

Çin Xalq Respublikasının Azərbaycan Respublikasındakı fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Lu Mey çıxışında qeyd edib ki, bəşəriyyətin gələcək taleyi və global inkişaf meylləri barədə düşünən Çin Xalq Respublikasının Sədri, Çin Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin Baş katibi cənab Si Cinpin bütün ölkələrin qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığını təmin etmək məqsədilə "Bir kəmə, bir yol" təşəbbüsünü və Qlobal İnkişaf Təşəbbüsünü irəli sürüb. Səfir bildirib ki, bu təşəbbüs elan edildiyi gündən 150-dən çox ölkə və 30-dan artıq beynəlxalq təşkilatın dəstəyini qazanıb.

Ardı Səh. 6

Əvvəli Səh. 5

Çin ilə Azərbaycanın yaxşı dost və tərəfdaş olduğunu deyən Lu Mey əlavə edib ki, son illərdə Çin Xalq Respublikasının Sədri Si Cinpinin və Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə iki dövlət arasında münasibətlər hərtərəfli strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəlib. Ölkələrarası ənənəvi dostluq gündən-günə dərinləşir, qarşılıqlı etimad möhkəmlənir: "Xüsusi vurğulamaq lazımdır ki, Çin və Azərbaycan "Bir kəmə, bir yol" təşəbbüsünün yüksək keyfiyyətli reallaşması üzərində birgə işləyir, Qlobal İnkişaf Təşəbbüsünü ortaq şəkildə həyata keçirir və regional əməkdaşlığı fəal surətdə inkişaf etdirirlər. Çin ilə Azərbaycan arasında ikitərəfli ticarətin həcmi üç il ardıcıl olaraq rekord səviyyəyə çatıb. Çin tərəfi Azərbaycanda külək enerjisi, avtomobil istehsalı, informasiya-kommunikasiya texnologiyaları, tikinti materiallarının istehsalı və digər sahələrdə layihələr həyata keçirir və daha sıx regional iqtisadi tərəfdaşlığın qurulmasına töhfə verir".

Səfirin sözlərinə görə, hər iki ölkənin hakim partiyaları olaraq Çin Kommunist Partiyası və Yeni Azərbaycan Partiyası sıx təmaslar qurmuş, iki ölkənin liderləri tərəfindən əldə edilmiş mühüm razılaşmaları fəal surətdə həyata keçirmiş, dövlət idarəçiliyi sahəsində təcrübə mübadiləsini dərinləşdirmiş, kadrlar, kütləvi informasiya vasitələri və analitik mərkəzlər arasında əlaqələri inkişaf etdirmiş, bununla da Çin-Azərbaycan hərtərəfli strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinin davamlı inkişafına mühüm töhfə vermişdir".

2026-cı ildə Çin Kommunist Partiyasının yaradılmasının 105-ci ildönümünün qeyd olunduğunu vurğulayan xanım Lu Mey qeyd edib ki, mövcud qlobal çağırışlar qarşısında bu nüfuzlu partiya YAP da daxil olmaqla dünyanın müxtəlif ölkələrinin siyasi partiyaları və təşkilatları ilə birgə Qlobal İnkişaf, Qlobal Təhlükəsizlik, Qlobal Sivilizasiya və Qlobal İdarəetmə təşəbbüsünü fəal şəkildə həyata keçirməyə, dünyada hər yerində sülhün və inkişafın qorunmasına yeni təkan verməyə hazırdır.

Kamboca Xalq Partiyası Mərkəzi Komitəsi Daimi Komitəsinin üzvü, Kamboca Kralığı Senatının ikinci vitse-prezidenti Tun Vathana çıxışında Azərbaycanın tarixi rəmzi olan Şuşa şəhərində bu mühüm konfransa ev sahibliyi etdiyi üçün Yeni Azərbaycan Partiyasına dərin minnətdarlığını bildirib. O qeyd edib ki, konfrans iştirakçıları buraya təkə fikir mübadiləsi aparmaq üçün deyil, həm də dayanıqlı sülhə və birgə rifaha nail olmağa kömək edəcək tərəfdaşlıqlar qurmaq üçün toplaşmışlar. "Biz hazırda dünyanın geosiyasi gərginliklər, iqtisadi qeyri-müəyyənliklər və ciddi təhlükəsizlik çağırışları ilə səciiyyəlonən bir yol ayrıcında olduğu dövrdə yaşayırıq. İstər Azərbaycan, istər Kamboca, sülhün, sabitliyin və rifahın tərəfdarıdır. Bu yolla sülh təkə əldə edilmir, həm də gələcək nəsillər üçün davamlı olur. Həqiqi və qalıcı sülh üç əsas əsası ilə əsaslanır: beynəlxalq hüquqa hörmət, iqtisadi əməkdaşlıq və qarşılıqlı faydanı təşviq edən uzunmüddətli tərəfdaşlıq. Bu amillər olduqda sülh daha dayanıqlı, davamlı və inklüziv əhatəli xarakter alır".

Tun Vathana bildirib ki, iqtisadi rifah sülhün, sabitliyin və ləyaqətin təməlidir: "Paylaşılacaq imkanlar rifaha öz dəyərini qazandırır. Kamboca münasibətdən əziyyət çəkən bir ölkədən Cənub-Şərqi Asiyanın ən sürətlə inkişaf edən dövlətlərindən birinə çevrilmişdir. Bu tərəqqi təkə daxili islahatlar sayəsində deyil, həm də regional əməkdaşlıq və Cənub-Şərqi Asiya Ölkələri Assosiasiyasına (ASEAN), eləcə də dünyanın digər regionlarına iqtisadi inteqrasiya nəticəsində mümkün olmuşdur".

Tun Vathana onu da vurğulayıb ki, Cənubi Qafqaz Avropa, Yaxın Şərq və Mərkəzi Asiyayı birləşdirən strateji mövqeyə malikdir: "Regionun enerji resursları, tranzit marşrutları və böyüməkdə olan rəqəmsal iqtisadiyyatı mühüm imkanlar vəd edir. Ermənistan və Azərbaycan arasında imzalanacaq

"Qlobal təhlükəsizliyə regional töhfə: Cənubi Qafqazda sülh quruculuğu"

Şuşada Yeni Azərbaycan Partiyasının təşkilatçılığı ilə beynəlxalq konfrans keçirilib

sülh sazişi bütün regionda iqtisadi perspektivləri və regional təhlükəsizliyi əhəmiyyətli dərəcədə gücləndirəcəkdir. İndiki məqamda iqtisadi fəaliyyətləri Qafqaz hüdudlarından kənara və dünyanın digər regionlarına genişləndirmək imkanlarını araşdırmağın vaxtıdır. Kamboca bu prosese qoşulmaqdan məmnunluq duyacaqdır. Sərhədlərarası ticarətin təşviqi, sərhədyanı iqtisadiyyatların qurulması və infrastruktura investisiya qoyuluşu mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Xüsusi iqtisadi zonalər və turizm iqtisadi artımı stimullaşdırır. Turizm insanlar arasında qarşılıqlı anlaşmanı və dözümlülüyü möhkəmləndirir. Bu təşəbbüslər sərhədləri ayırıcı xətlərdən əməkdaşlıq körpülünə çevirir".

Ukrayna Ali Radasının Humanitar və informasiya siyasəti komitəsinin sədri, ATƏT Parlament Assambleyasında Ukrayna nümayəndə heyətinin rəhbəri Mikita Poturayev çıxışında qeyd edib ki, sülh sadəcə sazişlər imzalamlaqla və ya hərbi əməliyyatları dayandırmaqla əldə olunmur: "Dayanıqlı sülh o zaman qurulur ki, insanlar sabitliyin real bəhrələrini görsünlər - yollar, dəmir yolları, enerji şəbəkələri, müəssisələr, universitetlər və icmalar münaqişə ilə bölünməyə əvəzinə, əməkdaşlıq vasitəsilə bir-birinə bağlansınlar".

Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh prosesinin irəliləyən aparılmasında nümayiş etdirilən siyasi iradəni xüsusi qeyd edib: "Azərbaycanın infrastrukturu yenidən qurmaq, iqtisadi fəaliyyəti bərpa etmək və məcburi köçkünlərin geri qayıtması üçün şərait yaratmaq istiqamətindəki heyranedicə söyləmələri yüksək qiymətləndiririk. Uğurlu yenidənqurma təkə binalar, yollar və kommunal xidmətlərdən ibarət deyil. Bu, insan ləyaqətinin bərpası və sülhün insanların həyatına real faydalar gətirdiyinin nümayiş etdirilməsidir".

Cənubi Qafqazda sabitliyə və iqtisadi inkişafa mühüm töhfə verən tərəf kimi Türkiyənin oynadığı konstruktiv rol da qeyd edən natiq mühüm məqam kimi region ölkələrinin gələcəklərini özlərinin formalaşdırmaq qabiliyyətinin getdikcə artmasını qeyd edib. Mikita Poturayev Cənubi Qafqazın qarşısında tarixi bir imkan yarandığını, yenilənən arxitekturalarda Azərbaycanın təkə enerji tədarükçüsü deyil, həm də Xəzər və Qara dəniz regionlarını, Mərkəzi Asiyayı, Türkiyəni və Avropayı birləşdirən mühüm neqliyyat və logistika mərkəzinə çevrildiyini qeyd edib.

Mikita Poturayev vurğulayıb ki, Ukrayna Azərbaycan ilə dostluq, tərəfdaşlıq və qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığı genişləndirmək niyyətinə sadıq qalır: "Qara dənizdən Xəzər dənizinə qədər uzanan geniş regionumuzun gələcəyi suverenlik, qarşılıqlı hörmət, iqtisadi açıqlıq və müstəqil dövlətlər arasında əməkdaşlıq üzərində qurulmalıdır".

Pakistanın MUSLİM İnstitutunun ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxsi və xüsusi nümayəndəsi Malik Asif Tanver çıxışında konfransın məhz Şuşada keçirilməsinin rəmzi mənə daşdığını vurğulayıb. O qeyd edib ki, Cənubi Qafqaz hazırda tarixi inkişaf mərhələsindədir. Pakistanlı nümayəndə bildirib ki, müasir dünyada iqtisadi inkişaf, texnoloji tərəqqi və resurslara artan tələbat qlobal rəqabəti daha da gücləndirir. Onun sözlərinə görə, rəqabətin əməkdaşlığa, qarşılıqlı asılılığın isə sabitliyə çevrilməsi üçün regional əməkdaşlıq mexanizmlərinin formalaşdırılması vacibdir.

Malik Asif Tanver vurğulayıb ki, regional layihələrdə iştirak edən bütün dövlətlər həmin təşəbbüslərin faydasını paylaşmalı, ortaq maraqlar əsasında əməkdaşlıq etməlidirlər. Çıxışında Çin-Pakistan iqtisadi Dəhlizi (CPEC), Transxəzər Beynəlxalq Neqliyyat Marşrutu (Orta Dəhliz) və Zəngəzur dəhlizi kimi layihələrə də toxunan natiq bildirib ki, bu təşəbbüslər regional inteqrasiyanın və iqtisadi əməkdaşlığın uğurlu nümunələridir. Malik Asif Tanver qeyd edib ki, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkə öz coğrafi mövqeyini uğurla strateji üstünlüyə çevirərək Şərqlə Qərbi, Şimalda Cənubu birləşdirən mühüm mərkəzə çevrilib. Pakistanın Azərbaycanla qarşılıqlı münasibətlərinə böyük önəm verdiyini bildiren natiq regional əlaqələndirməni, iqtisadi inkişafı və dayanıqlı sülhü təşviq edən təşəbbüsləri tam dəstəklədiklərini diqqətə çatdırıb. Malik Asif Tanver, həmçinin iqtisadi əməkdaşlıq Təşkilatının üzv dövlətlər arasında iqtisadi inteqrasiyanın gücləndirilməsi, ticarətin asanlaşdırılması və neqliyyat əlaqələrinin inkişaf etdirilməsi baxımından mühüm rol oynaya biləcəyini vurğulayıb. O qeyd edib ki, dayanıqlı sülh yalnız ticarət dəhlizləri ilə deyil, eyni zamanda mədəni, akademik və intellektual əməkdaşlıq vasitəsilə möhkəmlənir. Bu baxımdan Muslim İnstitutu ilə Azərbaycanın aidiyyəti qurumlarının birgə həyata keçirdiyi konfransların, mədəni təşəbbüslərin və tədqiqat layihələrinin xalqlar arasında əlaqələrin inkişafına töhfə verdiyini bildirib.

Sonda Malik Asif Tanver iqtisadi əməkdaşlıqla yanaşı, insanlar arasında qurulan münasibətlərin də dayanıqlı sülh və regional inkişafın güclü təməli olduğunu vurğulayaraq Azərbaycan-Pakistan dostluğunun daha da möhkəmlənəcəyinə əminliyini ifadə edib.

"Postmünaqişə dövründə yenidənqurma: şəhərsalma sahəsində müasir çağırışlar" mövzusunda üçüncü panel sessiyada moderator, Belarusun "Belaya Rus" Partiyasının sədri Olqa Çemodanova çıxış edərək vurğulayıb ki, Milli Qurtuluş Günündən başlanan uğurlu siyasət nəticəsində Azərbaycan beynəlxalq münasibətlər sistemində etibarlı tərəfdaş kimi mövqeyini möhkəmləndirmiş, dost dövlətlərlə əməkdaşlığını ardıcıl şəkildə genişləndirmişdir. Onun sözlərinə görə, sabitlik və inkişaf kursu Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzunun yüksəlməsinə, xarici siyasətdə yeni uğurlar qazanmasına geniş imkanlar yaradıb. Azərbaycan-Belarus əlaqələrinin dinamik inkişafı da qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın uğurlu nəticələrindən biri kimi dəyərləndirilir.

Partiya sədri qeyd edib ki, atom energetikası tarixində ən böyük qəzadan sonra Belarus ərazisinin təxminən dördü biri radiasiyaya məruz qalmışdır ki, bu ərazilərdə də ölkə əhalisinin beşdə biri yaşayırdı: "479 yaşayış məntəqəsinin mövcudluğu son qoyulmuşdur. Dövlət siyasəti insanların sağlamlığı üçün radiasiya riskinin azaldılmasına və onların həyat fəaliyyətinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə yönəlmişdir. Yaşayış sahələri ilə təminat, kompensasiya ödənişləri, müavinətlər və güzəştlər verilməklə əhalinin köçürülməsi radioaktiv tullantıların basdırılması, çirkənlmiş ərazilərə girişin məhdudlaşdırılması, şüalanma dozalarının maksimum azaldılması üçün genişmiqyaslı tədbirlər kompleksi çirkənlmiş qida məhsullarının istehlakının məhdudlaşdırılması həyata keçirilmişdir".

O bildirib ki, qəzanın nəticələrinin aradan qaldırılması və zərər çəkmiş regionların sosial-iqtisadi inkişafı üzrə altı dövlət proqramı reallaşdırılmışdır: "Hazırda 2026-2030-cu illəri əhatə edən "Əhalinin Təhlükəsizlik İnfrastrukturunu" Dövlət Proqramı qüvvədədir. Qəzadan sonrakı dövr ərzində radioaktiv çirkənlmə zonalarından 1657 yaşayış məntəqəsi və ya radioaktiv çirkənlmə ərazisində yerləşən ümumi yaşayış məntəqələrinin 45 faizi (təxliyə edilmiş və əhalisi köçürülmüş yaşayış məntəqələri nəzərə alınmadan) normal həyat fəaliyyəti şəraitinə qaytarılmışdır. Çernobil AES-də baş vermiş qəzadan bəri radioaktiv parçalanma nəticəsində ölkə ərazisinin Seziyum-137 ilə çirkənlmiş sahəsi 1,8 dəfə, Stronsiyum-90 ilə çirkənlmə sahəsi isə, demək olar ki, 1,9 dəfə azalmışdır. Radioaktiv çirkənlmə zonalarında yerləşən yaşayış məntəqələrinin sayı 45% azalmışdır.

Ardı Səh. 7

Əvvəli Səh. 6

Olqa Çemodanova vurğulayıb ki, zərər çəkmiş əhalinin sosial müdafiəsi üzrə müxtəlif güzəşt və kompensasiyaların verilməsini, pulsuz sanatoriya-kurort müalicəsini və sağlamlaşdırma tədbirlərini, eləcə də digər yardımları nəzərdə tutan tədbirlər sistemi həyata keçirilir: "Bu prosesdə ilkin və əsas diqqət uşaqlara yönəldilir. Zərər çəkmiş regionların dirçəlişini və dayanıqlı sosial-iqtisadi inkişafını təmin etməyə yönəlmiş işlər (yeni iş yerlərinin açılması, sahibkarlıq üçün əlverişli şəraitin yaradılması, o cümlədən güzəştli vergitutma, kreditləşmə) davam etdiriləcəkdir". Belarus nümayəndəsi əlavə edib ki, çoxsəviyyəli təhlükəsizlik sistemi ilə təchiz olunmuş Belarus AES ölkənin bütün elektrik enerjisinin təxminən 40%-ni istehsal edir: "Bu da elektrik enerjisinin idxalından tamamilə imtina etməyə və istixana qazlarının emissiyasını azaltmağa imkan vermişdir. Belarus özünü onilliklər boyu etibarlı, ekoloji cəhətdən təmiz və əlçatan enerji mənbəyi ilə təmin etmiş, eyni zamanda, onu əhali üçün də sərfəli etmişdir. Ölkəmiz elektrik enerjisinin qiymətinin ən aşağı olduğu üç Avropa dövlətinin sırasına daxildir".

Tacikistan Xalq Demokratik Partiyasının sədr müavini Umeda Abdullozoda bildirib ki, zəngin tarixi irsə, mədəni müxtəlifliyə və mühüm geostrateji mövqeyə sahib olan Cənubi Qafqaz həmişə diqqət mərkəzində olub: "Bu gün regional təhlükəsizlik global sabitlik və davamlı inkişafı ayırılmaz şəkildə bağlıdır. Cənubi Qafqazda sabitliyin gücləndirilməsi və əməkdaşlığın genişləndirilməsi üçün böyük potensial mövcuddur".

Umeda Abdullozodanın sözlərinə görə, Tacikistanın Xalq Demokratik Partiyası ölkənin aparıcı siyasi qüvvəsi kimi həm milli, həm də beynəlxalq səviyyədə sülhün və sabitliyin gücləndirilməsinə xüsusi əhəmiyyət verir: "Biz əminik ki, məhz regional əməkdaşlıq müasir çağırışlara və təhdidlərə cavab vermək üçün ən təsirli vasitələrindən biridir. Bu kontekstdə Yeni Azərbaycan Partiyası ilə əməkdaşlığımızı qarşılıqlı etimada, ortaq dəyərlərə və konstruktiv siyasi dialoqa əsaslanan tərəfdaşlığın uğurlu nümunəsi kimi yüksək dəyərləndiririk".

Tacikistan Xalq Demokratik Partiyasının sədr müavini qeyd edib ki, müharibəni yaşayan və sülh yaratmağı bacaran ölkə kimi Tacikistan bu mühüm məsələlərin həqiqi dəyərini anlayır: "Bizim təcrübəmiz inandırıcı şəkildə təsdiqləyir ki, möhkəm sülhə yalnız dialoq, milli barışıq və inklüziv inkişaf vasitəsilə nail olmaq mümkündür. Regionlarımızın və bütövlükdə, dünyanın gələcəyi əməkdaşlığa, qarşılıqlı etimada və effektiv həllərin birlikdə axtarışına hazırlıqdan asılıdır. Cənubi Qafqazda sülh quruculuğu yalnız region ölkələrinin deyil, beynəlxalq birliyin ümumi məsuliyyətidir".

Şimali Makedoniya Türk Demokratik Partiyasının sədri Zülfikar Zeynula çıxışında müzakirə edilən mövzunun aktuallığını vurğulayaraq qeyd edib ki, Balkan regionunda bu məsələyə yanaşma xüsusilə əhəmiyyətlidir: "Çünkü Balkanlar da Qafqaz kimi uzun illər müharibələr, köçlər, siyasi böhranlar və ictimai sarsıntılar yaşayıb. Yenidənqurma anlayışı yalnız nəzəri çərçivədə deyil, real tarixi təcrübələrə əsaslanan çoxşaxəli bir prosesdir. Bu proses çox zaman yalnız infrastrukturun - yolların, körpülərin və yaşayış binalarının inşası kimi qəbul edilir, lakin əslində, daha geniş mənada daşıyır".

Zülfikar Zeynula bildirib ki, müharibələr və dağıntılar təkə fiziki infraquruculuğa deyil, eyni zamanda, ictimai münasibətlərə, sosial-iqtisadi həyata, mədəni mühitə və insanların gələcəyə baxışına ciddi təsir göstərir: "Buna görə də yenidənqurma yalnız mühəndislik və şəhərsalma çərçivəsində qiymətləndirilə bilməz. O əlavə edib ki, bu proses sosial, mədəni və psixoloji aspektləri ilə birlikdə kompleks şəkildə dəyərləndirilməlidir. Bu kontekstdə Azərbaycanın Qarabağ və Şərqi Zəngəzur bölgələrində aparılan bərpa və yenidənqurma işləri parlaq nümu-

"Global təhlükəsizliyə regional töhfə: Cənubi Qafqazda sülh quruculuğu"

Şuşada Yeni Azərbaycan Partiyasının təşkilatçılığı ilə beynəlxalq konfrans keçirilib

nədir. Bu ərazilərdə həyata keçirilən layihələr yalnız infrastrukturun yenilənməsi ilə məhdudlaşmır, eyni zamanda, əhalinin doğma yurdlarına qayıdışı, sosial-iqtisadi canlanma, mədəni irsin qorunması və müasir şəhər mühitinin formalaşdırılmasını da əhatə edir. Postmünaqişə dövründə yenidənqurma prosesi üç əsas istiqamətə əhatə edir: fiziki, iqtisadi və ictimai bərpa. Fiziki bərpa infrastrukturun yenilənməsini, iqtisadi bərpa məşğulluq imkanlarının artırılmasını və investisiyaların cəlb olunmasını, ictimai bərpa isə sosial həmrəyliyin və etimad mühitinin gücləndirilməsini nəzərdə tutur".

Zülfikar Zeynula qeyd edib ki, şəhərsalma yalnız texniki proses deyil, eyni zamanda sosial və mədəni mahiyyət daşıyan strateji sahədir: "Müasir şəhərlər yalnız binalardan ibarət deyil, həm də sosial həmrəylik, mədəni kimlik və ortaq yaşayış dəyərlərinin formalaşdığı məkənlərdir".

Z.Zeynula, həmçinin texnoloji transformasiyanın şəhərsalma sahəsinə gətirdiyi imkanlara toxunaraq "ağıllı şəhər" təbiiqləri, rəqəmsal infrastruktur, fəlakətlərin idarə olunması və məlumat əsaslı planlaşdırmanın gələcəyin şəhərləri üçün vacib istiqamətlər olduğunu bildirib. O qeyd edib ki, Türk dövlətlərinin təcrübələri ortaq platformanın formalaşmasına mühüm töhfə verə bilər. Bu kontekstdə Türkiyənin zəlzələdən sonrakı yenidənqurma təcrübəsi, Azərbaycanın azad edilmiş ərazilərdə bərpa işləri və Balkan ölkələrinin çoxmədəniyyətli təcrübəsi xüsusi önəm daşıyır.

Serbiya Tərəqqipərvər Partiyasının İdarə Heyətinin üzvü, Serbiya Milli Assambleyasının üzvü Daniela Nikoliç çıxışında bildirib ki, münaqişədən sonrakı yenidənqurma sadəcə bir tikinti layihəsi deyil: "Bu, insanlara ləyaqətinin qaytarılması, ailələrin geri dönüşü üçün şəraitin yaradılması, etimadın yenidən bərpa olunması və bütöv regionlar üçün inkişafa dair yeni üfüqlərin açılması prosesidir. Bu gün Şuşaya və azad edilmiş digər ərazilərdəki şəhərlərə nəzər salarkən aydın görünür ki, qarşıya qoyulan məqsəd sadəcə vaxtilə mövcud olanı bərpa etmək

deyil. Əsas hədəf gələcək nəsillər üçün daha yaxşı, daha müasir, daha dayanıqlı və daha funksional bir mühit qurmaqdır. Müasir şəhərsalmanın əsl mahiyyəti də məhz bundan ibarətdir". Daniela Nikoliç qeyd edib ki, Serbiya irimiyyəli dağıntılardan sonra yenidənqurma və inkişafın gətirdiyi çağırışları çox yaxşı anlayır. Onun sözlərinə görə, Serbiyanın təcrübəsi göstərir ki, bərpa prosesi yalnız dağıdılmış olanı yenidən tikməkdən ibarət deyil, uzunmüddətli inkişafın təməlini qoymaq deməkdir. O qeyd edib ki, uğurlu yenidənqurmanın ümumi prinsipləri mövcuddur: "Bunlar qəti siyasi iradənin mövcudluğu, uzunmüddətli planlaşdırma, iqtisadi inkişafın təməli kimi infraquruculuğa investisiya qoyuluşu və çətin şəraitin öhdəsindən gələrək prosesdən əvvəlkindən daha güclü çıxmaq imkanına olan inamdır. Bunlar məhz bizim bu gün Azərbaycanın inkişafında aydın gördüyümüz prinsiplərdir. Hədəf sadəcə ərazinin rekonstruksiyası deyil, yaşamaq üçün rəqabətədavamlı, dayanıqlı və cəlbedici olan müasir icmaların yaradılmasıdır. Bu gün Azərbaycanda gördüklərimiz məhz bu yanaşmanın əks etdirir. Infraquruculuq inkişafı ilə yanaşı, regionun mədəni kimliyinin, tarixi irsinin qorunub saxlanmasına böyük diqqət yetirilməsi xüsusilə təqdirəlayiqdir".

Serbiya ilə Azərbaycan arasındakı münasibətlərin səmimi dostluq, qarşılıqlı hörmət və strateji tərəfdaşlığa bariz nümunə olduğunu qeyd edən natiq güclü siyasi iradə və qarşılıqlı etimad sayəsində əlaqələrimizin tarixin ən yüksək səviyyəsinə çatdığını bildirib. Onun sözlərinə görə, bu gün Azərbaycan çağırışları imkanlara çevirməyin mümkün olduğunu əyani şəkildə göstərir, şəhərləri yenidən qurmağın, uzun müddət münaqişədən əziyyət çəkmiş ərazilərə həyatı yenidən qaytarmağın və gələcəyi böyük inam və iddialı hədəflərlə planlaşdırmağın mümkün olduğunu sübut edir. Daniela Nikoliç Serbiya ilə Azərbaycan arasındakı dostluğun daha da möhkəmlənəcəyini və ölkələrimizin bir-birini dəstəkləməyə davam edəcəyini qeyd edib.

"Gürcü Arzusu - Demokratik Gürcüstan"

Partiyasının Gənclər Təşkilatının sədri, Gürcüstan parlamentinin üzvü Varlam Liparteliani postmüharibə dövründə bərpa və yenidənqurma, şəhərsalma siyasəti ilə bağlı fikirlərini bölüşüb.

Varlam Liparteliani bildirib ki, müasir dövrdə münaqişədən sonrakı bərpa anlayışı yalnız dağıdılmış binaların və infrastrukturun yenidən qurulması ilə məhdudlaşmır. Onun sözlərinə görə, bu proses sosial-iqtisadi, demoqrafik siyasəti özündə birləşdirən kompleks yanaşma olmaqla, zərər çəkmiş ərazilərdə təhlükəsiz, layiqli və dayanıqlı yaşayış mühitinin formalaşdırılmasını hədəfləyir.

Gürcüstanın uzun illərdir, silahlı münaqişələrin nəticələri ilə üzləşdiyini qeyd edən parlament üzvü diqqətə çatdırıb ki, bu, ölkə üçün ciddi humanitar və sosial-iqtisadi böhranla nəticələnib.

O vurğulayıb ki, bu reallıqlar şəhərsalma siyasətinin əhəmiyyətini daha da artırır. Parlament üzvünün sözlərinə görə, postmünaqişə dövründə məqsəd yalnız yaşayış binalarının tikintisi deyil, eyni zamanda müasir mühəndis-kommunikasiya infraquruculuq, nəqliyyat əlçatanlığı, keyfiyyətli təhsil və səhiyyə xidmətləri ilə təmin olunan yaşayış məkanlarının formalaşdırılmasıdır.

Varlam Liparteliani qeyd edib ki, münaqişədən sonrakı inkişaf proqramları yalnız bərpa məqsədlərinə deyil, həm də gələcəyə hesablanmış davamlı və dayanıqlı şəhərlərin formalaşdırılmasına xidmət etməlidir: "Postmünaqişə dövründə bərpa-quruculuq işləri mürəkkəb və uzunmüddətli proses olsa da, düzgün strateji planlaşdırma, müasir şəhərsalma siyasəti və insan amilinə əsaslanan yanaşma sayəsində bu proses dayanıqlı inkişaf, sosial rifah və cəmiyyətin yenilənməsi üçün mühüm imkanlara çevrilə bilər". Konfrans Yeni Azərbaycan Partiyasının Himninin səsləndirilməsi ilə başa çatıb. Konfrans iştirakçıları Şuşa və Laçın şəhərinin tarixi məkənləri, aparılan tikinti və bərpa-quruculuq işləri ilə tanış olublar.

Gənclər niyə kirayədə qalmaq əvəzinə kreditlə ev almağa üstünlük verirlər?

Son illərdə Azərbaycanda gənclər arasında kirayədə yaşamaq əvəzinə kreditlə mənzil almağa maraq artır. Əmlak bazarı iş-tirakçılarını bildirirlər ki, xüsusilə ailə qurmağa hazırlaşan və ya yeni ailə quran gənclər uzunmüddətli kirayə xərcləməkdənsə, həmin vəsaiti öz evlərinə yönəltməyi daha məqsəduyğun hesab edirlər. Bu tendensiya təkcə iqtisadi deyil, həm də sosial və mədəni faktorlarla əlaqədardır. SİA mövzu ilə bağlı araşdırma edib.

Kirayə pulu "itmiş xərc" kimi qəbul edilir. Azərbaycanda geniş yayılmış düşüncələrdən biri budur ki, kirayəyə ödənilən pul gələcəkdə heç bir mülkiyyət qazandırmır. Məsələn, bir şəxs 10 il ərzində hər ay kirayə haqqı ödəsə, böyük məbləğ xərcləmiş olur, lakin həmin müddətin sonunda ev sahibi olmur. Kredit ödəyən şəxs isə eyni dövrdə mənzil üzərində mülkiyyət hüququ əldə edir. Bu yanaşma xüsusilə gənclər arasında "öz

evimə pul ödəyirəm, başqasının evinə yox" fikrini gücləndirir.

Azərbaycanda ev sahibi olmaq sosial dəyərdir

Bir çox Qərb ölkələrindən fərqli olaraq Azərbaycanda ev sahibi olmaq sadəcə yaşayış məsələsi deyil, həm də sosial status göstəricisi hesab olunur. Ailə qurarkən, övlad böyüdükdən və gələcək planlar qurarkən şəxsi mənzilə sahib olmaq vacib amil kimi qəbul edilir.

Validənlərin də övladlarını ev almağa təşviq etməsi bu tendensiyanı gücləndirən amillərdəndir. Bir çox ailələr ilkin ödəniş üçün övladlarına maddi dəstək göstərirlər.

Dünya təcrübəsində vəziyyət necədir?

Almaniya: Kirayə normadır

"SƏS" qəzetinə abunə kampaniyası davam edir!

«SƏS» QƏZETİNƏ
ABUNƏ OLMAQ İSTƏYƏNLƏR
AŞAĞIDAKI YAYIM
ŞİRKƏTLƏRİ İLƏ ƏLAQƏ
SAXLAYA BİLƏRLƏR

1. Azərpoçt Poçtdaşıma Mərkəzi – 0125984955, 0552004544
2. Mətbuat Yayım MMC – 0124411991, 0124404694
3. Səma Mətbuat Yayım – 0125940252, 0503336969
4. Pressainform MMC – 0125115191, 0504560835, 0553156002
5. Qaya Mətbuat yayım – 0125667780, 0502352343
6. Ziya LTD – 0124977696, 0503067744
7. Bakmətbuat MMC 0502644010

1 nüsxə 1 aylığı 8 AZN

6 aylıq 48 AZN

1 illik 96 AZN

ABUNƏÇİLƏRİMİZİN
XİDMƏTİNDƏYİK
Müraciət, şikayət, yazı,
təbrik və başsağlıqlarınızı
dərc etməyə hazırıq!

Almaniya dünyanın ən böyük kirayə bazarlarından birinə malikdir. Burada əhalinin əhəmiyyətli hissəsi uzun illər kirayədə yaşayır. Bunun səbəblərindən biri kirayəçilərin hüquqlarının güclü qorunmasıdır. İnsanlar kirayədə yaşadıkları halda da özlərini təhlükəsiz hiss edirlər və ev sahibi olmaq həyatı zərurət kimi qəbul edilmir.

ABŞ: Həm kirayə, həm mülkiyyət modeli

Amerika Birləşmiş Ştatlarında uzun müddət ev sahibi olmaq "Amerika arzusu" hesab edilərsə də, son illərdə yüksək faizlər və bahalaşan mənzil qiymətləri səbəbindən bir çox gənc kirayədə qalmağa üstünlük verir. Xüsusilə böyük şəhərlərdə mənzil almaq gənclər üçün əvvəlki illərlə müqayisədə daha çətinləşib.

Skandinaviya ölkələri: Elastiklik ön plandadır

İsveç, Norveç və Danimarka kimi ölkələrdə insanlar iş imkanlarına görə şəhər dəyişməyə daha meyilli olduqlarından kirayə bazarı geniş inkişaf edib. Burada ev sahibi olmaq vacib sayılsa da, kirayədə yaşamaq mənfəi qarşılanmır.

Şərqi Avropa və Qafqaz: Azərbaycana bənzər yanaşma

Polşa, Rumıniya, Gürcüstan və digər region ölkələrində də insanlar mümkün qədər tez öz evlərinə sahib olmağa çalışırlar. Bu baxımdan Azərbaycan həmin ölkələrə daha çox bənzəyir.

Gənclərin qərarına iqtisadi amillər necə təsir edir?

Mənzil bazarı üzrə mütəxəssislər bildirirlər ki, kirayə qiymətlərinin artması da seçmə təsir edir. Bəzi hallarda aylıq ipoteka ödənişi ilə kirayə haqqı arasında ciddi fərq olmur. Belə vəziyyətdə gənclər kredit ödənişini daha sərfəli hesab edirlər. Bununla yanaşı, daşınmaz əmlakın uzunmüddətli investisiya kimi qəbul olunması da marağı artırır. Mənzil qiymətlərinin zamanla artacağı gözləntisi ev alışı daha cəlbəedici edir.

Bəs risklər nədir?

Mütəxəssislər xəbərdarlıq edirlər ki, kreditlə ev almaq hər zaman ən yaxşı seçim deyil. Uzunmüddətli maliyyə öhdəlikləri, faiz xərcləri, iş yerinin dəyişməsi və gəlirlərin azalması kimi risklər nəzərə alınmalıdır.

Qərb ölkələrində bir çox gəncin kirayəyə üstünlük verməsinin əsas səbəblərindən biri də məhz bu çətinlikdir. Kirayədə yaşayan şəxs iş və ya təhsil səbəbindən başqa şəhərə köçmək istədikdə daha rahat qərar verə bilər. Azərbaycanda gənclərin kreditlə ev almağa üstünlük verməsi həm iqtisadi, həm də mədəni səbəblərlə bağlıdır. Ev sahibi olmaq təhlükəsizlik, sabitlik və sosial status simvolu kimi qəbul edilir. Dünya təcrübəsi göstərir ki, inkişaf etmiş ölkələrdə kirayədə yaşamaq daha normal qarşılandığı halda, Azərbaycan və region ölkələrində şəxsi mənzilə sahib olmaq hələ də əsas həyat məqsədlərindən biri olaraq qalır. Bununla belə, mütəxəssislər hesab edirlər ki, seçim edərkən yalnız emosional amillər deyil, uzunmüddətli maliyyə imkanları da nəzərə alınmalıdır.

Ayşən Vəli

Kondisionerin sağlamlıq üçün dəhşətli təhlükəsi - bunu mütləq oxuyun!

HƏKİM AÇIQLADI

Kondisionerin temperaturunu normada saxlamaq sağlamlıq baxımından vacibdir. Əgər otaq temperaturu çox aşağı salınmır və 24-26°C civarında saxlanılırsa, bu, adətən orqanizm üçün zərərli sayılır. Lakin uzun müddət çox aşağı temperaturda qalmaq müxtəlif sağlamlıq problemlərinə səbəb ola bilər.

Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında terapevt- hepatoloq Sevinc Abasova deyib. O bildirib ki, bədənin həddindən artıq soyuması immun sistemini zəiflədə, soyuqdəymə və digər infeksiyalara yol açar. Bundan əlavə, əzələ ağrıları, oynaq sərtliyi və ümumi halsızlıq da yarana bilər:

"Kondisionerdən düzgün istifadə də çox önəmlidir. Cihazın filtrlərinin və su sisteminin mütəmadi təmizlənməsi vacibdir. Çünki baxımsız kondisionerlərdə müxtəlif bakteriyalar, xüsusilə Legionella bakteriyası inkişaf edə bilər. Bu bakteriya legionellyoz pnevmoniyasına səbəb olur ki, bu da ağır gedişli ağciyər infeksiyasıdır və bəzi hallarda ciddi fəsadlara, hətta həyatı təhlükəyə gətirib çıxara bilər. Ona görə də kondisionerdən istifadə zamanı həm düzgün temperatur seçimi, həm də müntəzəm texniki baxım sağlamlıq üçün əsas şərtlərdəndir".

Ayşən Vəli

Baş redaktor:
Bəhruz Quliyev

Ünvanımız:
**Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyli
küçəsi, 66.**

Şəhadətnəme: № 022492
sesmediagrup@gmail.com
sesqazeti@gmail.com

"ƏLİNCƏ" AZƏRBAYCAN XEYRİYYƏ
CƏMIYYƏTİNİN ORQANI.
QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet
həftədə iki dəfə
nəşr olunur
Tiraj: 2000